

ΜΙΑ ΣΚΗΝΗ ΤΗΣ ΖΩΗΣ
ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ ΚΟΛΟΜΒΟΥ.

— 000 —

Ὁ Κολόμβος ἐνώπιον τοῦ ἐν Σαλαμάνκῃ
Συλλόγου τῶν Σοφῶν.

(Ὁρα φυλ. 187, σελ. 450. τίλος.)

Δυσκολίαι σοβαρώτεραι ἐπῆλθον ἀκολούθως κυρούμεναι διὰ τρόπου ἐμβριθοῦς ἐπὶ τῇ μαρτυρίᾳ τοῦ σοφοῦ Αὐγουστίνου. Οὗτος βεβαίως ὅτι ἡ περὶ ἀντιπώδων δόξα εἶναι ἀσυμβίβαστος πρὸς τὰς θεμελιώδεις ἀρχάς τῆς Ἱστορίας καὶ τῆς Χριστιανικῆς πίστεως· ὅτι ὁ πρεσβεύων λαὸς οἰκοῦντας τὸ ἀντιθέτον ἡμισφαίριον εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ νὰ δοξάζῃ ὅτι ἅπαντα τὰ ἔθνη δὲ κατὰγονται ἐκ τοῦ Ἀδάμ· διότι πῶς ἤθελον δυνηθῇ νὰ περάσωσιν εἰς ταύτας τὰς χώρας διὰ τοῦ Ὀκεανοῦ; ἄρα ὁ τοιοῦτος ἀντιφάσκει πρὸς τὴν Πεντάτευχον, ἥτις τίθησιν ὡς ἀρχὴν ὅτι ἅπαντες οἱ λαοὶ εἰσὶ τοῦ αὐτοῦ πατρὸς τέκνα.

Τοιαῦται ἦσαν αἱ προλήψεις, πρὸς ἃς ὤφειλεν ὁ Κολόμβος εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ν' ἀντιπραταχθῇ. Δύσκολον βεβαίως ἦτο εἰς αὐτὸν νὰ προῖδῃ ἀνθυποσχρὰς ἀποπνεύσας ὁσμὴν Μοναστηρίου μᾶλλον ἢ Πανεπιστημίου. Εἰς τὴν ἀπλουστεράν πρότασιν περὶ τοῦ σφαιρικοῦ σχήματος τῆς Γῆς ἀντάτακτον τὸ ἀλληγορικὸν κείμενον τῶν Ψαλμῶν, ἐν οἷς λέγεται ὅτι ὁ οὐρανὸς ἐκτείνεται ὡς δορὰ ὑπεράνω τῆς Γῆς, καὶ ὁ ἐκτείνων τὸν οὐρανὸν ὥσει δέξσθαι τὸ τούτέστιν ὡς σκηνὴν· διότι ἡ σκηνὴ παρὰ τοῖς Νομαδικαῖς λαοῖς ἐκαλύπτετο ἐκ δερμάτων ζώων. Ἐτι δὲ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐν τῇ πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῇ παραβάλλει τὸν οὐρανὸν πρὸς παρεμβολήν, ἢ ἄλλως πρὸς σκηνὴν ἐντεταμένην ἐπὶ τῆς Γῆς. Οἱ Θεολόγοι λοιπὸν συνεπέρανον ἐκ τούτων ὅτι ἡ Γῆ εἶχεν ἐπίπεδον ἐπιφάνειαν, οἷόν ἐστι τὸ ἔδαφος ἐφ' οὗ ἐκτείνεται ἡ σκηνή. Ἕτεροι ἦττον αὐστηροί, ἢ γεωγραφικώτεροι, παρεδέχοντο μὲν τὸ σφαιροειδὲς τῆς Γῆς, καὶ τὸ πιθανόν τῆς ὑπάρξεως ἀντιθέτου ἡμισφαιρίου οἰκησίμου, δι' ὅσον ὅμως ὅτι ἡ θερμοκρασία τῆς διακεκαυμένης ζώνης ἦτο πρόσκομμα ἀνυπέβλητον, ὅτι τὸ Ζοφῶδες Πέλαγος (mare tenebrosum), ὁ φοβερὸς οὗτος καὶ ἀτέρμων βόθρος, κατεῖχε τὸ ἕτερον ἡμισυ τοῦ κόσμου, καὶ ἐπομένως καθίστατο ἀπολύτως ἀδύνατος ἡ δι' αὐτοῦ διάβασις. Περὶ δὲ τοῦ πρὸς δυσμὰς πλοῦ εἰς ζήτησιν τῶν Ἰνδιῶν ἐδόξαζον ὅτι ἡ Γῆ τοσαύτην εἶχεν ἔκτασιν, ὥστε εἰς τρεῖς τοῦλάχιστον ἔτη μόλις ἦτο δυνατός εἰς μόνος πλοῦς. Οἱ ἀποθαρσύναντες ἄρα εἰς τὴν ἐπιχείρησιν τούτου ἤθελον ἀφεύκτως ἀπολεσθῇ, διὰ τὸν λόγον ὅτι δὲν ἠδύναντο νὰ προμηθεύωσι τοσούτων ἐφοδίων, ὥστε νὰ ἐπαρκέσωσιν εἰς τὰς ἀνίγκας μακροχρονίου θαλασσοπορίας. Οἱ μωρότεροι ἀπεφάνοντο ὅτι καὶ δυνατὴς ὑποτεθείσθαι τῆς εἰς τὰς Ἰνδίας προσπελάσεως πλοίου τινός, ἀδύνατος

ὅμως ἦτο ἡ ἐπάνοδος αὐτοῦ· διότι, ἔλεγον οὗτοι, ἐπειδὴ ἡ γῆινος σφαῖρα εἶναι στρογγύλη ὥς τι δῖον, οὐδὲν ἄρα πλοῖον ἠδύνατο νὰ ὑπερβῇ ποτὲ τὴν κορυφὴν τοῦ φοβεροῦ τούτου ὑψώματος ὑφ' οἷου δῆποτε ἀνέμου καὶ ἂν ὤθεϊτο.

Τοιαῦται ἦσαν ἐν κεφαλαίῳ αἱ δεισιδαιμονίαι καὶ τοιοῦτοι οἱ παραλογισμοί, οἷς ἐπρεπεν ὁ Κολόμβος νὰ καταβάλῃ. Τινὲς τῶν παραδοξολογιῶν τούτων φαινόμεναι σήμερον γελοῖαι ἦσαν ἡ φυσικὴ συνέπεια τῆς κατὰστάσεως τῆς ἐπιστήμης ἐν ἐκείνῃ τῇ ἐποχῇ. Ἡ ἀρχὴ τοῦ σφαιροειδοῦς σχήματος τῆς Γῆς ἦν τότε τὸ ἀντικείμενον πολλῶν συζητήσεων καὶ εἰκασιῶν. Οὐδεὶς ἠδύνατο ν' ἀποδεχθῇ ἢ ν' ἀποδείξῃ ὅτι ὁ Ὀκεανὸς δὲν εἶχε τότεν ἔκτασιν ὥστε νὰ καταντᾷ ἀδιάβατος, οὐδὲ ν' ἀνακαλύψῃ τοὺς νόμους τῆς βερότητας, δι' ὧν ὑποτεθέντος ἄπαξ τοῦ σφαιροειδοῦς τῆς Γῆς, εὐαπόδεικτον ἦτο καὶ τὸ δυνατόν τοῦ περὶ αὐτὴν περίπλου.

Ἐπὶ τῆς πρώτης παρουσίας τοῦ ἐνώπιον τοῦ σοφοῦ Συλλόγου τῆς Σαλαμάνκας, ὁ Κολόμβος ἐφάνη στιγμαίνων τινὰ τεταραγμένος ἐνεκὰ τοῦ μεγέθους τοῦ ἔργου τοῦ, καὶ συγκεχυμένος ἐκ τῆς σεμνοφανοῦς ὁμηγύρεως τοῦ ἀκροατηρίου. Ἀλλ' ἡ ἐμψυχοῦσα αὐτὸν θρησκευτικὴ πεποιθίσις τὸν ἐπειθεν ὅτι ὁ Θεὸς θέλει φέρει εἰς πέρας τὸ ἔργον τοῦτο, ἡ δὲ συνδιάλεξις ἀπέδωκεν αὐτῷ παρευθὺς ὅλην τὴν ζωηρότητα καὶ τὸν ζῆλον τοῦ εὐγενοῦς χαρακτήρος τοῦ. Καὶ τὰς μὲν ἐκ τῶν συγγραμμάτων τῶν ἀρχαίων φιλοσόφων ἐξηγμέναις ἐναντιώται ἀνήρεσε καθ' ὁλοκληρίαν, διότι εἶχε σπουδάσει κατὰ βάθος πᾶν τὸ ἀφορῶν τὴν κοσμογραφίαν, καὶ ἀντιτάξας εἰς αὐτὰς τὰ πορίσματα τῆς ἀποκτηθείσης κατὰ τὰς θαλασσοπορίας τοῦ πείρας, ἐβεβαίωσε τὴν τε διακεκαυμένην καὶ τὴν κατεψυγμένην. Τὰ δὲ ἐκ τῶν ἱερῶν Γραφῶν προτεινόμενα δὲν εὗρον αὐτὴν ἀπαράσκευον. Ὁ Κολόμβος κίσθανόμενος ὅτι ἐν τῇ συνόδῳ ταύτῃ, ἐνθα ὁ ἀριθμὸς τῶν Θεολόγων ἦτο πολὺ ἀνώτερος τοῦ τῶν ναυτικῶν καὶ κοσμογράφων, αἱ καθαρῶς ἐπιστημονικαὶ ἀποδείξεις καὶ τὰ μαθηματικὰ πορίσματα οὐδόλως ἤρκουν πρὸς ἀπολογία τοῦ, ἀπεφάνισεν νὰ διαμρισηκτῇ τὰ κείμενα τῶν ἱερῶν βιβλίων καὶ τὴν γνώμην τῶν ὑπομνηματιστῶν, εἰ καὶ τὸ πρᾶγμα ἠδύνατο νὰ διεγείρῃ ὑποψίας αἰρέσεως ἐν τόπῳ, ὅπου ἡ Ἱεροκρισία πρὸ μικροῦ ἰδρυθεῖσα ἀνέπτυσσε δραστηρίως τὰς νέας αὐτῆς πλεκτάνας.

Ὅτε ὁ Κολόμβος ἐπιλοξενεῖτο ὑπὸ τῶν Φραγκισκανῶν ἐν τῷ μοναστηρίῳ τῆς Ῥαβιδηνῆς Παναγίας (Santa Maria de la Rabida), μακρὰν τῆς κοσμοκλῆς τύρβης, ἀρωγιώθη ὅλως εἰς τὸν θρησκευτικὸν αὐτοῦ καταρτισμὸν, εἰς τὴν μελέτην τῶν Γραφῶν, καὶ εἰς τὴν σπουδὴν τῶν ἐκκλησιαστικῶν συγγραμμάτων, τῶν ὑπομνηματιστῶν καὶ ἐξηγητῶν, ὧν τὰ βιβλία εὗρεν ἐν τῇ βιβλιοθηκῇ τοῦ μοναστηρίου. Ὅλος κατεχόμενος ὑπὸ τῆς ὑψηλῆς αὐτοῦ ιδέας, ἐνόμισεν ὅτι ἀνεκάλυψεν εἰς τὰ ἱερὰ κείμενα τῶν Γραφῶν τὴν πρόρρησιν τῶν μελετωμένων σχεδίων τοῦ, ὅτι πολλαὶ ῥήσεις τῶν προφητῶν προανήγγελλον τὴν

ὑπαρξίν νέων χωρῶν καὶ βασιλείων (α), εἰς ἀνακάλυψιν τῶν ὁποίων ὁ Θεὸς κηρύσσει αὐτὸν νὰ μεταχειρισθῇ ὡς ὄργανον. Ὡστε ὁ Κολόμβος ἐκτὸς τῶν ἐκ τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς πείρας πορισθεῖσων ἀποδείξεων, ἠρύσθη καὶ κατὰ τὴν ἐν τῷ Ῥαβιδίνῳ μοναστηρίῳ διαμονὴν του περίσματα ὑψηλότερας καὶ θειοτέρας ἀρχῆς.

Βλέπων ὅτι οἱ ἀντίπαλοί του τὸν ἐπολέμουν διὰ γεωγραφικῶν ῥήσεων ἠθύνθη ἐκυτὸν ἐλκόμενον ὑπὸ ἀκαταμάχτου τινὸς δυνάμεως ἐπὶ ἀντικειμένου οἰκιστοῦ τῆς τάτης καὶ ποθεινοτάτου αὐτοῦ· καὶ παραιτήσας πρὸς κενὸν τὴν ἐπιστήμην καὶ τὰς θεωρίας ῥίψας χαμὰ τοὺς γεωγραφικοὺς πίνακας καὶ τὰ σχεδιογραφημάτων του ἤρξατο ἐνθουσιαστικῶς νὰ τοὺς ἀντικρούῃ, ὑποστηρίζων τὴν ὑπόθεσιν του διὰ τῶν ὅπλων ἀπερ οἱ ἀνταγωνισταὶ του ἐχορήγησαν αὐτῷ· ἀκολουθῶν δὲ κατὰ πόδας τοὺς ἐναντίους του ἐντὸς τοῦ ἰδίου ἐκυτῶν κύκλου, ἀνέλιξε τὰ λαμπρὰ κείμενα τῶν Γραφῶν καὶ ἠρμήνευσεν τὰς μυστηριώδεις ἐκείνας προφῆσεις τῶν προφητῶν, ὅς ἐν ταῖς στιγμαῖς τοῦ ἐνθουσιασμοῦ του ἐθεώρει ὡς προαγγελίαν τῶν διανοουμένων μεγάλων ἀνακαλύψεων. Ὁ ἐνθεὸς ζήλος του τὸν μετεμόρφωσεν τότε ἐνώπιον τοῦ ἀκρατηρίου· ἐξελάγησαν ἅπαντες ἐκ τοῦ ἀξιωματικοῦ καὶ ἐπιτακτικοῦ ἥθους, ὅπερ ἐπεφαίνετο τότε ἐφ' ὅλου αὐτοῦ τοῦ προσώπου· τὸ βλέμμα του ἤστραπτε· τὸ μέτωπόν του εἶχε χαρακτῆρα προφητικόν, ἡ ἤχη καὶ γλυκεῖά του φωνὴ εἰπέδυνεν εἰς τὸν μυχόν τῆς ψυχῆς, ἡ διάλεκτός του ἐξυγηνίζετο ἐκ τοῦ μεγέθους τοῦ ἀντικειμένου· ἐν γένει τοσοῦτον ἀκαταμάχητος ἦτο ὁ λογικὴ καὶ γοητευτικὴ ἡ εὐγλωτσία του, ὥστε πολλοὶ ἐκπρόχθησαν ὑπὲρ τῆς γνώμης του. Μεταξὺ δὲ τούτων ἦτο καὶ ὁ πρῶτος Καθηγητὴς τῆς Θεολογίας ἐν τῷ Ἀγ. Στεφάνῳ, ὁ Δομινικανὸς Διέγος Δέζας, ὅστις ἐπειτα προεχειρίσθη ἀρχιεπίσκοπος Ἰσπανίας (Σιβίλλης), τοῦτέστιν ἔλαβε τὴν θέσιν τοῦ δευτέρου ἐκκλησιαστικοῦ μεγιστάνος τοῦ Ἰσπανικοῦ κράτους. Ἀντὶ πεπαιδευμένος δὲν συνεμερίζετο οὔτε τὴν δαισιδαίμονα εὐλάβειαν, οὔτε τὴν σμικροπρέπειαν τῶν συνεταίρων του· εἶχε τὴν ἱκανότητα τοῦ διακινῶσκειν καὶ ἐκτιμᾶν τὰς γνώσεις καὶ παρ' ἀνθρώπων μὴ λαβόντι τὰς προσήκουσας τιμὰς καὶ τοὺς τίτλους του. Ἀναλαβὼν λοιπὸν ὁ Δομινικανὸς αὐτὸς τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ Κολόμβου, ἔκαμε τοὺς πρώτους διδασκάλους τοῦ Πανεπιστημίου διασώτας τοῦ συστήματός του. Ἀλλ' οἱ φοροδεῖς, οἱ ἀλαζόνες καὶ πείσμονες σχολαστικοὶ εὗρισκον λίαν τολμηρὸν εἰς ἕνα ναύτην νὰ ἐρίζῃ ἀπέναντι τῆς γνώμης τοῦ ἱεροῦ Λύγουστίνου καὶ Νικολάου τοῦ ἐκ Λυρῶν. Ὑπόκιφος μάλιστα εἶμην ἤρξατο διαδιδόμενῃ περὶ αἰρετικοῦ τινος Γενουηναίου μεταξὺ τοῦ λαοῦ· καὶ ἐξ ἁπαντος ὁ Κολόμβος ἐλάμβανε τὴν τύχην τῶν αἰρετικῶν, ἀν' ἄνδρες τινὲς τοῦ ἀνωτάτου Κλήρου, ὁ Ἀποστολικὸς πρέσβυς Βαρθολομαῖος Σκανδιανός, ὁ πρῶτος ἀντιπρόσωπος τῆς

Ῥωμαϊκῆς ἐκκλησίας Ἀντώνιος Γεραιδίνης μετὰ τοῦ εὐρυσοῦς αὐτοῦ ἀδελφοῦ Ἀλεξάνδρου, οἵτινες παρηκολούθησαν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους τὰς ἐν Σαλαμάνκῃ λογομαχίας, ὁ μέγας Καρδινάλιος τῆς Ἰσπανίας, πληροφορηθεὶς ὑπ' αὐτῶν περὶ τῆς φύσεως τῆς συζητουμένης ὑποθέσεως, καὶ μάλιστα ἡ ζωρὰ συμπαθεία τοῦ Διέγος Δέζας, ὑποστηρίζουμένου καὶ ὑπὸ τινων προϋχόντων, δὲν ἀνεχάτιζον τὸ ἀποτέλεσμα τῶν βυστοδομευομένων διαβολῶν, περὶ ὧν τὸ δικαστήριον τῆς Ἱερᾶς ἐξετάσεως εἶχεν ἤδη προεδοποιηθῇ.

Αἱ συζητήσεις ἀπτόμεναι πολλῶν παρεμπιπτόντων ζητημάτων δὲν ἠδύναντο φυσικῶς νὰ λάβωσι ταχὺ πέρας· διὸ καὶ παρετάθησαν ἐπὶ πολὺν χρόνον. Μετὰ πᾶσαν ἐξήμισιν τοῦ Κολόμβου συνεκροτεῖτο μυστικὴ συνεδρίασις τοῦ Συλλόγου, ὅπως ἐξελέγη τὴν δύναμιν τῶν ἐπιχειρημάτων καὶ τὸ κύρος τῶν ἐπιφερομένων μνηστυρίων, καὶ προπαρὰσκευάσθαι τὰς ἀποκρίσεις καὶ ἀντιρρήσεις κατὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν. Καθ' ὅλον τοῦτο τὸ διάστημα τῶν συνδιασκέψεων, ὁ Κολόμβος ἐφιλοξενεῖτο ἐν τῇ Μονῇ τοῦ Ἀγ. Στεφάνου παρὰ τοῖς Δομινικανοῖς, οἵτινες γενναίως προσήνεγκον αὐτῷ καὶ κλίνην καὶ τράπεζαν καὶ αὐτὰ τῆς ὁδοπορίας τὰ ἐξοδα.

Ἐν τούτοις ἡ Αὐλὴ, χωρὶς νὰ περιμεῖνῃ τὸ τέλος τῶν συνδιασκέψεων, καταλιποῦσα τὴν 26 Ἰανουαρίου τοῦ 1487 τὴν Σαλαμάνκην, ἀπῆλθεν εἰς Ἀνδalousίαν. Πρὶν δὲ τοῦ ἔξρος διελύθη καὶ ὁ Σύλλογος τῶν σοφῶν χωρὶς ν' ἀποφανθῇ τι ὀρισμένον περὶ τῆς τοῦ Κολόμβου δοξασίας, ἣν ὅμως ἐνδομύχως κατεδίκαζε παμφηρεῖ ὡς χιμαιρικὴν ἢ ὡς ἀκατόρθωτον. Ὁ Χριστόφορος Κολόμβος λοιπὸν μετ' ἄλλους ψυχῆς εἶδεν ἡ προεῖδε ματαιούμενας τὰς ἐλπίδας του· διότι ὅπου ἤλπιζε νὰ εὕρῃ φῶτα, ἐπιστήμην καὶ ἀμεροληψίαν, εὗρε παχυλὴν ἀνοιαν, προλήψεις, σχολαστικότητα καὶ ὑπεροψίαν. Ἀλλὰ εἰ καὶ αἱ συνεδριάσεις τῆς Σαλαμάνκας δὲν ἀπέληξαν εἰς εὐάρεστον τι καὶ ὀριστικὸν ἀποτέλεσμα, συνετέλεσαν ὅμως οὐχ ἥμισυ εἰς τὸ νὰ ἀποδειχθῇ ἡ πολυμάθεια, ἡ ἐπιστήμη καὶ ὁ γιγαντώδης σκοπὸς τοῦ Κολόμβου. Ἡ αὐλὴ, ἣν πανταχοῦ παρηκολούθει εἰς τὰς στρατιωτικὰς αὐτῆς περιπλανήσεις, ἤρξατο θεωροῦσιν τὸν ξένον τοῦτον μετὰ τινος τιμῆς καὶ ἰδιαίτης φροντίδος. Καὶ δὲν διέπραττον μὲν τι αἱ περὶ τὸν βασιλέα, οὐδὲ ἀνελάμβανον ὑποχρεωτικῶς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν προτάσεών του, μεγάλως ὅμως κωχαριστοῦντο κατὰ πᾶσαν εἰλικρίνιαν πυνθανόμενοι καὶ συνδιαλεγόμενοι περὶ τῶν σχεδίων του. Καὶ αὐτὸς ὁ Φερδινάνδης, καὶ τοι ἀποποιούμενος νὰ διακινδυνεύσῃ τὸ ἐλάχιστον ἀργύριον, ἐθώπευεν ὅμως ὡς ὄνειρον χρυσοῦν τὴν περὶ ἀγνώστων χωρῶν ἰδέαν παρὰ τὰς ἐσχατίας τῶν Ἰνδιῶν, τόπου τῶν ἀρωμάτων, τῶν πολυτίμων ὀρυκτῶν καὶ τῶν ἀδαμάντων.

Αἱ κατὰ τῶν Μαυριτανῶν παρεμπεισοῦσαι ἐκστρατεῖαι, καθ' ἃς συνώδευσεν τοὺς Βασιλεῖς, ὡς πνευματικῶς αὐτῶν, καὶ ὁ Φερδινάνδης Τηλαυέρης, ὁ Πρόεδρος τῆς σοφῆς Σαλαμάνκης, ἡ πολιορκία τῆς

(α) Μεταξὺ ἄλλων ἔρα Ἡσίοκ. Κριτ. 60, ἰδιόφ. 8—12, καὶ Κριτ. 68, ἰδιόφ. 18 κξ.

Βιζλάκης καὶ Βάζης, οἱ ἐπελθόντες γάμοι τῆς Ἰν-
φάντης μετὰ τοῦ ἐπιδόξου διαδόχου τῆς Πορτογα-
λίας, τὰυτα πάντα ἀνέβαλον ἐπ' ἀόριστον τὴν σύν-
τηξιν καὶ κοινοποίησιν τῶν πρακτικῶν τοῦ σοφοῦ
συνεδρίου. Ὁ Κολόμβος γινώσκων ὅτι ἡ Ἰσαβέλλα
οὐδόλως θέλει ἡτυχεῖσαι πρὶν ἢ ἡ Γρενάδα, τὸ τε-
λευταῖον τοῦτο προπύργιον τοῦ Ἰσλαμισμού, ὑπο-
κύβητριν εἰς τὴν κυριαρχίαν τοῦ Σταυροῦ, δὲν ἤθελε
νὰ περιμεῖν τὰς προτοίμας νέου πολέμου, οὐ
τὸ τέρμα ἦν ἀδύνατον νὰ προῖδῃ ἐν τῷ ἀδήλῳ καὶ
ἀτεκμάρτῳ μέλλοντι. Ὅθεν ἐθεώρησεν ἀναγκαῖον νὰ
ἐπαναλάβῃ καὶ πάλιν τὰς προτάσεις του παρὰ τῷ
Βασιλεῖ, καὶ αἰρίων πᾶσαν πρόρρασιν νὰ ζητήσῃ τὴν
τελευταίαν ἀπάντησιν αὐτοῦ. Διὰ τῶν ἰσχυρῶν λοι-
πὸν καὶ ἀφωσιωμένων εἰς τὴν ιδέαν αὐτοῦ φίλων
ἐπέτυχεν νὰ διαταχθῇ ἡ ἐκ νέου συγκάλεσις τοῦ
Συλλόγου τῶν σοφῶν ἵνα ἐκδώσῃ τὸ τελεσίγραφόν
του ἐπὶ τῶν συζητήσεων τοῦ συστήματος τοῦ Κο-
λόμβου. Ὁ Φερνάνδος Τυλαυέρας, ἤδη ἐπίσκοπος
Αὐλίας, προήδρευσε καὶ πάλιν τῆς συνελεύσεως, συγ-
κροτηθείσης κατὰ τὸν χειμῶνα τοῦ 1491. Μετὰ
τινας δὲ συσκέψεις ἀπαντὰ τὰ μέλη τοῦ Συλλόγου,
προεξάρχοντος τοῦ προέδρου, ἀμειλίχτου ἐχθροῦ
τῶν νεωτερισμῶν τοῦ Κολόμβου, ἐκήρυξαν παμφη-
ραὶ ὅτι τὸ συζητηθὲν σχέδιον ἐστηρίζετο ἐπὶ ψευ-
δοῦς καὶ φαντασιώδους βάσεως, καὶ ὅτι ὁ θεμελιω-
τῆς αὐτοῦ ὑπεστήριζεν ὡς ἀλήθειαν ὅ,τι ἦτο ἀπο-
λύτως ἀδύνατον.

Μετὰ τόσα ἔτη δουλικῆς προσδοκίας, μετὰ το-
σούτας καρτερικὰς ἐνεργείας, καὶ τοσαύτας ἐλπίδας
σφαλείας, ἡ ἀπόκρισις αὕτη πάντα ἄλλον νοῦν ἢ
τὸν τοῦ Κολόμβου ἤθελε καταπλήξαι καὶ ἀπαναρ-
κώσει. Οὗτος ὅμως συνεθισθεὶς εἰς τὰς στερήσεις,
εἰς τοὺς ἐμπαιγμοὺς, εἰς τὰς περιφρονήσεις τῆς ἀ-
λαζόνης ἀμαθείας ὑπέμεινε μετὰ στωϊκότητος καὶ
ταύτην τὴν νέαν ἀποτυχίαν. Ἀκράματος δὲ καὶ ἐ-
πίμονος ὡς ἄχρι τοῦδε, ἤρξατο ἀναζητῶν νέους πό-
ρους καὶ νέα μέσα πρὸς πραγματοποίησιν τῆς κα-
τακυριεύσεως αὐτὸν ιδέας.

[Κατὰ τὸ Γαλλικόν,]

Ἰπὸ Γ. Α. ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ.

Ο ΔΙΠΛΟΥΣ ΙΠΠΟΤΗΣ.

—ooo—

Τί ἄρα τοσοῦτον τὴν ξανθὴν Ἐλένην λυπεῖ; Τί
κάμει καθημένη παράμαρ, τὴν κεφαλὴν στριζου-
σα ἐπὶ τῆς χειρὸς καὶ τὸν ἀγκῶνα ἐπὶ τοῦ γόνα-
τος, σκυθρωποτέρα καὶ τῆς ἀπελπισίας, ὠχρότερα
καὶ τοῦ ἀλαβαστρίνου ἀγάλματος τοῦ κλαίοντος
ἐπὶ τάφου;

Ἀδρὴν δάκρυ κυλᾷ ἀπὸ τοῦ κανθοῦ τῶν βλεφά-
ρων ἐπὶ τοῦ χνοῦς τῆς παλαιᾶς τῆς, καὶ εἶναι μὲν

ἐν μόνον, ἀλλ' οὐδέποτε στήθεϊν· καὶ ὡς ὁ στα-
λάζων ἀπὸ βράχου σταγὼν τοῦ ὕδατος φθαίρει μέ-
χρι τέλους τὴν πέτραν, οὕτω τὸ ἐν ἐκείνῳ δάκρυ,
πίπτον ἀενάως ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἐπὶ τῆς καρδίας
τῆς, κατατῆκε αὐτήν.

Ἐλένη, ξανθὴ Ἐλένη! δὲν πιστεύεις πλέον εἰς τὸν
Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν Σωτῆρα ἡμῶν; Ἀμφιβάλλεις περὶ
τῆς ἀγαθότητος τῆς αἰσιπαρθένου Μαρίας; διατί
φέρεις ἀκαταπαύστως εἰς τὰς πλευράς σου τὰς κα-
τίσχους καὶ διχοφανεῖς χειρὰς σου; Θὰ γαίνης μετ'
ὀλίγων μῆτηρ· δὲν ἦτο τοῦτο ὁ σφοδρότερος πό-
θος σου; Ὁ εὐγενὴς σύζυγός σου, ὁ κόμης Λοδβίργ,
ἐταξε μέγα ἀργυροῦν ἀρτοφόριον καὶ ἱερὸν ποτήριον
ἐκ καθαρωτάτου χρυσοῦ εἰς τὸν Ἅγ. Ἐλευθέριον
ἐὰν τῷ δώσῃς υἱόν.

Ἀλλὰ φεῦ! Τῆς δυστυχοῦς Ἐλένης τὴν καρδίαν
διαπερῶσι τὰ ἐπτά ξίφη τῆς λύπης· τρομαρὴν μυ-
στήριον πιέζει τὴν ψυχὴν τῆς. Πρὸ τινων ἡμερῶν,
ξένος τις ἦλθεν εἰς τὴν ἐπαυλιν. Ὁ κυρτός τὴν νύ-
κτα ἐκείνην ἦτον ἀπαίσιος· οἱ πύργοι ἐτριζον, οἱ ἀ-
νεμοδείκται συνεταράσσοντο· τὸ πῦρ ἀνείρπεν εἰς
τὴν ἐστίαν, καὶ ὁ ἀνεμὸς ἐπληττε τὰ παράθυρα ὡς
ὀχληρὸς τις ζητῶν νὰ εἰσέλθῃ.

Ὁ ξένος ἦτον ὠραῖος ὡς ἄγγελος, ἀλλ' ὡς ἄγ-
γελος πεπτωκός· ὑπεραιδία γλυκὰ καὶ ἐδλεπε γλυ-
κύτερα, καὶ ὅμως τὸ βλέμμα, τὸ μεδίκμα ἐκείνου
σ' ἐπάγοναν, καὶ σ' ἐνέπνεον τὸν τρόμον, ὃν αἰσθά-
νεται τις κάπτων ἐπὶ ἀδύσσει. Χάρις ἀπαισία, ἀ-
διαφορία ὑπουργὸς ὡς ἡ τοῦ ἐνεδρεόντος τὸ θυμὸν
τοῦ τίγρεως συνώδευον πάντα αὐτοῦ τὰ κινήματα·
ἐθαλγαν ὡς θάλγει ὁ ὄφις ὁ διὰ τοῦ βλέμματός τὸ
πτερόν γοητείων.

Ὁ ξένος οὗτος ἦτο μουσικὸς· ἡ δὲ μελέγχρους
ὄψις του ἀπαδείκνυσεν ὅτι εἶχεν ἐπισκερθῇ καὶ ἄλλας
χώρας. Ἐλεγε δὲ ὅτι ἤρχετο ἀπὸ τῆς βύθου τῆς
Βοεμίας, καὶ ἐζήτει ἄτυλον μίαν μόνην νύκτα.

Ἀλλ' οὐ μόνον ἐκείνην τὴν νύκτα, ἀλλὰ καὶ πολ-
λὰς ἄλλας ἡμέρας καὶ νύκτας ἔμεινε· διότι ἡ ὕψις
ἐμκίνητο, καὶ ἡ γηραιὰ ἐπαυλὶς ἐπλανᾶτο ἐκ θεμε-
λίων, ὡς εἰ ἐπροσπάθει ἡ καταιγὶς νὰ ἀνασπάσῃ αὐ-
τὴν πρόρριζον, καὶ νὰ ῥίψῃ τὰς ἐπάλξεις τῆς εἰς τὰ
ἀφρίζοντα κύματα τοῦ χειμᾶρος.

Διὰ τὴν διασκεδάσιν δὲ τὰς ὥρας ταύτης τῆς ἀρ-
γίας, ἐψάλλε παράδοξα ᾄσματα, αἵτινα συνετάρασσον
τὴν καρδίαν καὶ ἐγένωνον λογισμοὺς φρικώδεις· ἐνό-
σῃ δὲ ἔψαλλε, κόρη μὲλας καὶ στίλβων ἐκάθητο
ἐπὶ τοῦ ὄμου του, ἔκρυσεν τὸν ρυθμὸν μετὰ τὸ κατὰ-
μυρον ῥάμπος του, καὶ ἐφαίνετο ἐπικροτῶν διὰ τῆς
κινήσεως τῶν πετρώγων του. Ἡ δὲ Ἐλένη ἢ ὠχρὰ
ὡς ὁ κρῖνος εἰς τὸ φῶς τῆς σελήνης, ἢ ἡρῴδια ὡς τὰ
ῥόδα τῆς αὐγῆς, καὶ ἐδυθίζετο ἐκλελυμένη, ἡμιθα-
νής, μεθύουσα, ὡς εἰ εἶχεν ἀναπνεύσῃ ὀλίθριον ἄ-
ρωμα ἀνθέων, εἰς τὸ βυθὸν τῆς ἀνάκλιντρον.

Τέλος ὁ μουσικὸς ἀνεχώρησεν ὑπομειδίσαντος
τοῦ οὐρανοῦ. Πλὴν ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἡ ὠ-
ραία Ἐλένη κλαίει ἀδιακόπως εἰς τὴν γωνίαν τοῦ
παραθύρου.

Ἡ Ἐλένη εἶναι μῆτηρ ἔχουσα ὠραῖον παιδίον κα-